

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fiecare apare în fiecare
Sâmbătă.

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Unirea

Foie bisericească-politică.

Anul XIV.

Blaș 28 Maiu 1904.

Numărul 22.

Pogorârea sf. Spirit.

Mântuitorul a trăit aici pe pământ cu învățecii sei trei ani de muncă grea, de suferință îndelungată, de pildă adevărate de dumnezeirea sa. — Acești apostoli au crezut în El Petru a mărturisit în numele tuturor: „Tu ești Christos fiul lui Dumnezeu celui viu.” Dar pescarii, oamenii aceștia deschiși la inimă, dar simpli, au rămas așa cum au fost și înainte de a cunoaște pe Mântuitorul, au rămas *cu firea lor cea vechie*: Petru sanquinic, gata să moară cu Isus, iar apoi mai târziu lăpădându-se de El, fiul lui Zebedeiu gândindu-se din când în când la împărăția ce o va întemeia măiestrul lor aici pe pământ. Ei cunoșteau din învățăturile Nazarineanului, că e vorbă de ceva nou și mare, de adevăruri ca și cari în lume nu s'au mai predicat, dar cum se vor realiza acestea, cum se va schimba fața lumii, și cine vor fi apostolii acestei reînnoiri — ei nu-și prea puteau da bine samă. Christos le-a zis „Voi nu le puteți înțelege toate acumă.”

Toată învățătura asta nouă era din altă lume; vorbea de nemurirea omului ridicat la demnitatea de a fi părtaș firii dumnezeiești. Ca să înțelegi, ca să te încălzești de acest adevăr, natura omenească trebuie ca încă în viața aceasta să se împărtășească oarecum de natura dumnezească, căci după cum eu pot socoti cu mintea un adevăr natural, așa pentru primirea unui adevăr supranatural am lipsă de un element mai pe sus de firea noastră.

Și acest dar, acest ajutor supranatural s'a scoborât în chipul limbilor de foc asupra învățecilor, pătrunzându-le sufletele, inflăcărandu-le, îndumnezăindu-le la Rusalii.

Apostolii au rămas și mai departe cu firea lor cea vechie, căci suprana-

turalul nu nimicește ceea ce e natural, — a rămas cu naturile celea vechi, dar perfecționate, țintind mereu spre desăvârșire, și nici odată spre poverniș. Petru se inflăcărează și după primirea sf. Spirit, dar zelul, căldura aceasta mai mult nu se răcește, ci crește mereu, și numai atunci înceată pentru lumea asta, când răstignit, trupul lui rămâne pironit pe cruce, iar sufletul, acest suflet îndumnezeit, merge să se îndumnezească și mai tare: să-l cunoască pe Dumnezeu așa cum e, și să-l iubească pentru tot de una. — Așa au fost și cei alaiți apostoli. În sufletul lor s'a făcut de-odată lumină, inima și-au simțit-o că e în flacări, și au plecat în lumea întreagă să-l vestească pe cel ce le-a trimis lor pe sf. Spirit.

Și celea dintâi trei veacuri a le creștinismului au fost martore unei frământări ne mai pomenite în istoria lumii pentru adevăruri religioase. — Christos a zis: „Am venit să aduc foc pe pământ, și ce mi vrerea de cât să se aprindă.” Da, învățătura Mântuitorului e sămânța focului, iar ceea ce face ca această sămânță să incolțească, ceea ce face ca focul învălit în cuvintele lui Isus să se aprindă, să ardă, să încălzească și să se lătească, e căldura sf. Spirit, e însuși Spiritul sfânt.

Sămânța asta a creștinismului a sămănat-o întâiu Nazarineanul, fiul teslariului, iar pornire de creștere i-a dat sf. Spirit. Astazi aceeași sămânță o samănă sf. Biserica în toată lumea, iară căldura, sucul de viață a acestei sămânțe îl dă și acum sf. Spirit. Merg în frunte apostolii și samănă acest minunat foc — adevăr și iubire — după cum vrea Dumnezeu să fie în lume — și vine în urmă puterea celui Preafnalt și aprinde focul, să se vadă flăcările, să lumineze, să încălzească, ca să vadă cât mai mulți să vină să se lumineze și ei.

* * *

Spiritul sfânt coborându-se asupra Apostolilor le-a dat acestora darul limbilor. Celea dintâi propoveduri ce au răsunat în Ierusalim începând din ziua de Rusale, au fost auzite de fie care din ascultători — și erau mulți străini — în limba lui maternă. Cunoștințele celea mai simple ca și celea mai înalte, mai sublime, adevărurile celea mai de toate zilele ca și celea mai rar auzite, atunci și-se presintă îmbrăcate în mai mare lumină, atunci mișcă mai tare sufletul și lasă urme mai neșterse în el, când și se spun în limba ta. Învățătura numai atunci are rostul ei dacă îți luminează mintea, dacă te face mai bun. Toată instrucțiunea noastră, nu numai cea religioasă, ci și cea profană, trebuie să aibă ținta aceasta, alt cum nu putem deveni membrii folositori ai societății omenești. La ținta aceasta însă nu va ajunge nici odată, dacă vom fi siliți să ne muncim mintea cu o limbă, pe care nu o înțelegem, care e străină de firea noastră. Alipirea de limba maternă e o necesitate psihologică la oamenii cu gândire sănătoasă, pentru că e sădită de însuși Făcătorul în noi. Cei ce lucră în potriua acestei alipiri, muncesc mai întâi în potriua noastră, atacându-ne dreptul cel mai elementar după dreptul de esistență, atacă apoi direct binele comunității din care facem parte, iar în sfârșit lucră chiar în potriua voinții lui Dumnezeu, atacând un drept natural, sădit de El în noi, cum e dreptul de a primi învățătura în limba noastră.

Se înțelege că o așa muncă — contrară la tot ce e natural — nu va putea să-și aibă efectele dorite. E de mirare numai cum oamenii din veacul al XX-lea mai cred că așa ceva e cu putință. Cel puțin atâta ar trebui să știe, că un *popor conștiu, ne voinđ* să învețe o limbă de care nu are lipsă și nu se unește cu firea lui, nu o va învăț

Aducem la cunoștința Onoraților Domni Preoți, că ediția vechie din

Liturgier s'a epuisat, și s'a pus sub tipar o nouă ediție.

cu atât mai puțin atunci, când vede mijloacele de care se folosesc acești oameni ai veacului XX.

Biserica apărând drepturile naturale, sădite de Dumnezeu în sufletele omenești pentru deplină, perfectă armonie, a apărut și va apăra și dreptul acesta, având credință neclintită, că acela sf. Spirit care a dat Apostolilor în ziua de Rusale, darul limbilor, ne va ajuta și nouă să ne păstrăm *darul limbei noastre*, pe lângă toate svârcolirile oamenilor pătimiși.

Spiritul sfânt a mai dat Apostolilor și darul însuflețirii pentru tot ce e bun, frumos, pentru tot ce e o imitare a perfecțiunii dumnezeiești. Armonia e o perfecțiune, una dintre celea mai atrăgătoare și mai minunate. Dar după cum o stea își are partea sa în armonia universală, așa o limbă, fie ea și numai a lor câte va milioane, e o notă întregitoare în armonia aceasta, după cum e un acord în armonia unei romanțe. A ataca dreptul de existență a unei limbi, înseamnă a face sacrilegiul, de a cerca să conturbi armonia ce o aflăm pretutindina în natură. Faptele sacrilege însă trebuiesc oprite, și Biserica, de oare ce li zicem și e *sfântă*, — adecă cu totul opus sacrilegiului — trebuie în primul rând să pue stavilă acestor fel de fapte.

Și biserica tot de una e la postul ei. Ea dă signalul pericolului și ridică steagul luptei drepte. Și cei ce se adună *în jurul acestui steag simt în inimă focul însuflețitor a Spiritului sfânt*, căci doară biserica e lăcașul, e mireasa sf. Spirit. În sufletul bisericii e tot de una sărbătoarea pogorării sf. Spirit, tot de una s. Rusale. Iar dacă sufletul nostru să lipește de sufletul bisericii, nu se poate să nu se aprindă, ori cât de rău ar fi. De-ar da Dumnezeu ca așa să facem!

Alfius.

Noul proiect de lege pentru scoale.

Nici odată naționalitățile nemagiare din patria noastră n'au fost așa de cumplite lovite, pe cum se încearcă să le lovească Ministrul de culte și instrucțiunea publică prin noul proiect de lege pentru scoale, ce s'a publicat în zilele trecute în toate ziarele din capitală. Este vorba de un proiect de lege de o asprime draconică, care pune săcurea la însa-și existența naționalităților și a instituțiilor lor culturale, de cum va proiectul se va face lege.

Nu să mai ține samă de principiile sănătoase pedagogice, conform cărora fie care prunc din scoala primară trebuie să fie instruit în limba sa maternă,

deși aceste principii au fost recunoscute odinioară de însa-și legislațiunea țării noastre, când în paragraful 58 din articolul de lege XXXVIII din 1868 s'a zis, că „*fie care elev are să fie instruit în limba sa maternă*” nu numai în scoalele instituite de naționalități și de biserici, ci și în ale statului. Nu se mai ține samă de dreptul cardinal al naționalităților, în sensul căruia fiii popoarelor nemagiare au să fie instruiți în limba lor în toate scoalele primare și secundare până unde se încep studiile academice, chiar și când acele scoale ar fi susținute din vistieria statului, pe cum s'a poruncit apriat în paragraful 17 din articolul de lege 44 din 1868. Nu se mai ține samă de principiul foarte corect, enunțat în paragraful 26 al aceluia-și articol de lege, în sensul căruia institutele naționalităților sunt întru toate egal îndreptățite cu institutele statului, de oare ce preparandiile nemagiare sunt lipsite prin proiectul cel nou de dreptul, ce l-au avut până acum, de a examina ele însă-și calificațiunea, sau capacitatea candidaților de învățători, trecând acest drept în mâinile unei comisii de stat, compusă analog cu comisunile de la preparandiile de stat. Chiar și predarea religiunii, care face parte din predicarea cuvântului lui Dumnezeu, și care în consecință, conform principiilor evanghelice, trebuie să se facă în limba respectivelor popoare, are să se facă în viitor, în toate scoalele și preparandiile de stat, numai în limba magiară, iar ceea ce se concede, ca un fel de grație, ca să se poată explica pruncilor religiunea și în „limba lor rituală,” este o absurditate, căci cum vei putea explica pruncilor religiunea în limbile rituale, latină și paleo-slavă, nepricute de ei? Ce se mai zicem apoi de inovațiunea, că limba și literatura magiară în toate cele patru cursuri ale preparandiilor nemagiare pe viitor are să se propună numai ungurește?

Aceste puține indicațiuni sunt de ajuns, pentru ca să pricepem, ce lovitură grea se pregătesc naționalităților nemagiare. Cu mult mai gravă și dureroasă este însă împrejurarea, că prin proiectul cel nou de lege se urmărește însa-și desființarea scoalelor primare nemagiare. Conform paragrafului 14 din proiect, în fie care școală nemagiară trebuie să se propună limba magiară în măsură așa de mare, în cât pruncul, care la vârstă de 12 ani a absolvat 6 clase elementare (primare), să-și poată exprima „*limpede și precis*” gândirile sale în limba magiară și să scie ceti „*fluent*” și scrie „*corect*” în această limbă. Se pretinde deci de la pruncii nemagiari, cari carcează o școală nemagiară, un spor așa de mare în limba magiară, cum nu s'a putut obține până acum de la pruncii nemagiari nici în scoalele de stat, în cari limba de propunere a fost numai magiară, ba nu s'a putut obține nici măcar de la școlarii, cari au absolvat opt clase gimnasiale într'un liceu nemagiar, deși li-s'a propus limba ma-

giară în mai multe oare, de cât cele destinate pentru limba lor maternă, iar în clasa a 8-a li-s'a predat limba și literatura magiară exclusiv ungurește. Dar dacă în paragraful 14 din proiect s'ar exprima numai o simplă dorință, imposibilă de realizat, n'am avea nimic de zis. Durere însă, că aci este vorba de o țintă, la care fie care școală nemagiară trebuie să ajungă sub cele mai desastroase urmări. Toți învățătorii confesionali, cari nu vor obține rezultatul amintit din limba magiară, comisiunea administrativă comitatensă, iar nu ca până acum, auctoritatea lor bisericească, conform paragrafului 41 din proiectul de lege, are să-i pună sub cercetare disciplinară și dacă se constată, că învățătorul știe ungurește, și cu toate acestea nu a obținut din limba maghiară rezultatul consemnat în paragraful 14, atunci el are să fie înlăturat din post, iar Ministrul, și nu auctoritatea bisericească, are să numească în locul lui un învățător de stat, căci așa prescrie paragraful 42 din proiectul de lege. Dacă însă comisiunea administrativă constată, că rezultatul consemnat din limba magiară în paragraful 14, nu s'a putut obține din cauză, că învățătorul nu știe cum se cade ungurește, atunci el, sârmanul, are să fie pensionat, ori dacă nu are atâta ani de serviciu, câți se recer spre a putea fi pensionat, atunci trebuie să capete o „*escontentare finală*,” căci așa poruncește tot paragraful monstruos 41. Ast fel stând lucrurile, întrebăm, care din scoalele românești confesionale nu va putea fi lipsită, ori nu va fi faptice lipsită de învățătorul ei confesional, numai pentru că nefericitul de învățător nu a putut obține un rezultat din limba magiară, care după împrejurările noastre sociale și etnice este absolut imposibil de a se obține? și care din scoalele noastre nu va trebui să primească între zidurile sale un învățător de stat, străin de caracterul ei religios și național? Dar proiectul de lege nu se mulțamește cu aceste măsuri înfiorătoare. El merge mai departe și în paragraful 43 ne spune, că dacă la o școală confesională se va ivi de două ori cazul, ca învățătorul să fie înlăturat din cauză, că n'a făcut din limba magiară imposibilul progres consemnat în paragraful 14, atunci Ministrul cassează școala confesională și în locul ei înființează școală de stat. Iată cum se sapă mormântul scoalelor confesionale și naționale, respectate chiar și de guvernele absolutistice!

Dar nu mai continuăm, căci nu mai putem continua de durere și întristare! Punem însă întrebarea, că dacă proiectul acesta, în contra tuturor protestelor, ce le vor face cei chemați, ar deveni lege, nu va fi oare consult, ca toate comunele noastre bisericești să abzică în dată de dreptul de a mai susține cu atâtea șicanări, greutate și jertfe nise scoale, cari executându-se legea aceasta inumană, nu pot să ne aducă nici un bine din punct de vedere religios și național?

Sinoade diecesane.

Reteag la 16 Maiu 1904.

Fie care fu credincios a bisericii române unite a trebuit să urmărească cu cel mai viu interes lucrarea sinodului arhidiecesan din Blaj, ținut în zilele de 10—12 Maiu a. c., în care s'a tractat despre numeroase chestiuni vitale bisericesti și școlare, și se nutrească dorul, ca acest sinod să aducă rezultate bune și fericitoare.

Ar fi de dorit acum, ca exemplul arhidiecesanei să-l urmeze și fiecele, diecesele sufragane. Rând pe rând, una după alta, să țină asemenea sinoade, în cari adunându-se clerul din diecesă la oaltă cu arhiepiscopul și cu capitlul, să se sfătuească asupra mijloacelor de a sana relele, ce bântuie în viața bisericască și școlară, de a îmbunătăți soarta clerului din păstoria sufletelor, de a îmbunătăți administrația bisericască și școlară și de a face ca clerul din afară, să cunoască starea diferitelor fonduri, la cari contribuie și ast fel să capete încredere în buna lor chivernisire și îndemn de a le sprijini și lumulți.

Viața sinodală este atrăgătoare. Dăună, că în biserica noastră nu se practică, de cât numai așa de rar sinoadele. Pentru ce nu s'ar putea ținea sinoadele regulat în fie care an?!

Avem autonomia noastră cel puțin în nucleu, pentru ce oare nu am putea să ne-o lărgim? Pentru ce nu facem loc în sinoadele noastre fiilor nostri luminați laici atunci, când nu se tractează despre dogme, despre articlii de credință, când după constituțiunea apostolică a bisericii noastre pot lua parte numai clericii?

Și mult sfat luminat pierdem noi prin eschiderea din viața sinodală a laicilor nostri!

Încheiu cu dorința, ca și în diecesa noastră de Dumnezeu binecuvântată, cât mai curând să se conchieme sinodul diecesan, căci și la noi situațiunea clerului din păstoria este precară, și la noi ar trebui să se întregască congrua și să nu se mai împartă ajutorul de stat în mod atât de înjst și cu tendința vedită atât de demoralizatoare. Și la noi concubinatul, aceasta putrejună a societății omenesti și acest inimic al moralității, așteaptă scalpelul curățitor al chirurgului, și pe noi ne amenință de o potrivă proiectele nouă ale noului ministru de culte, și noue mintea și instinctul de conservare ne dictează să ne adunăm la consfătuire și la cântarea mijloacelor de apărare.

Deci rugăm pe bunul nostru Arhiepiscop și pe sfetnicii săi, să binevoească a conchieme sinodul diecesan fără amânare, ca văzându-ne adunați, văzând noi cești din afară statul nostru maior, pe Arhiepiscopul și sfetnicii lui, și ei văzându-ne pe noi stegarii, să ne îmbărbătam împrumutat la lupta cea mare și grea.

Dumnezeul părinților nostri și al nostru să ne fie scut și apărare!

Ioan Sonea,
preot gr.-cat.

Congresul eucharistic.

— raport special. —

Frumoase sărbări s'au ținut în onoarea sfintei Eucharistie în Budapesta din 16—18 l. c. Congresul eucharistic, până aici se ținea tot de una cu congresul catolic; și avea numai două ședințe, una numai pentru preoți, „conferință preoțască.“ unde se tractau numai lucruri de acelea, cari se referiau la datorințele preoților față de sf. Eucharistie, iar alta „ședința festivă publică.“ la carea luau parte și laicii. Văzând înse zelosul preot, *Kántor*, parochul capelei aulice, care e directorul Societății Eucharistice, că multe lucruri de mare interes nu pot fi tractate în așa vreme scurtă a introdus în anul acesta datina, de a se ținea deschilnit congresul eucharistic.

S'a început Marți în 17 l. c. Vorbirea de deschidere a ținut-o episcopul latin de Orade, *Szmrecsányi*, care a fost încredințat din partea primatului să conducă congresul.

A arătat înălțimea sfintei cuminecturi, carea consistă în aceea, că ea e tesaurul nesfârșit al tuturor grațiilor, ce ni le-a câștigat Fiul lui Dumnezeu. Din tesaurul acesta și-a luat biserica și creștinii puterea și gloria în toate timpurile. De aceea tot-de-una s'au îngrijit mult de sfânta Eucharistie Pontificii Romani, și împrejurării acesteia i-se atribuie și faptul, că în congresul acesta iau parte astăzi episcopii.

Amintim că la congres au luat parte Escelența Sa Di Mitropolit cu Ilustritățile Lor Episcopii Orăzii și a Lugosului.

După vorbirea de deschidere, Escelența Sa Di Mitropolit vorbește în numele episcopilor gr.-cat. Arată, că deși în privința limbei, a ritului și a disciplinei, biserica noastră se deosebește de cea latină, dar cu privire la credință, și în special cu privire la sfânta eucharistie, una suntem. Noi adorăm Eucharistia, și ce frumoase imnuri de adorare i-a scris Eucharistiei încă înainte de aceasta cu 15 veacuri s. Ioan Chrisostom, pe când în biserica latină numai de 6 veacuri sunt ast fel de imnuri de la s. Toma de Aquino.

Vorbirea Escelenții Sale a făcut foarte bună impresie asupra publicului, și ziarele se întrec în exprimarea bucuriei cauzate prin vorbirea aceasta.

În ședința aceasta constituindu-se președintele, în el a fost ales și I. P. S. S. Episcopul Orăzii.

După amiază a fost expoziția „Societății Altariului.“ a cărei scop e ajutorarea bisericilor sărace, fără deosebire de rit. Vorbirea de deschidere a ținut-o episcopul coadjutor *Kohl*, care a și consacrat vasele sfinte și a binecuvântat odăjdiiile.

În ziua a doua s'a pus piatra fundamentală a bisericii „Adorațiunii Perpetue.“ care întru amintirea neuitatei regine, va purta numele *Erzsébet Örökimádás temploma*. La actul acesta a luat parte și Maiestatea Sa împreună cu toată suita. Vorbirea ocațională a ținut arhiepiscopul *Samassa*.

Mersul ideilor e acesta: Dacă Domnul nu-și zidește casă, înzădar lucră, cei-ce o zidesc, de aceea am venit noi azi aici, că să punem fundamentul cerșind ajutorul lui Dumnezeu, și când va fi gata biserică, cea dintâi rugăciune adusă în ea va fi mulțămită lui Dumnezeu. Ne bucurăm, că putem zidi o biserică nouă, căci în biserică se află leac, pentru toate durerile și năcasurile oamenilor, căci Christos de aceea a întemeiat biserica, ca să verse unt de lemn pe toate ranele noastre.

După amiază s'a ținut conferința „Societății Altariului.“ A vorbit *Dr. Andor*, secretarul primatului, despre legătura ce este întră societățile pentru împodobirea

bisericii și întră societățile devoționale. *Dr. Galcsék* a dat informațiuni despre constituirea și conducerea societăților, al căror scop e împodobirea bisericii; *Némethy* despre rolul, ce-l are femeia în ast fel de societăți; *Dr. Franciscy* despre rolul, ce-l au bărbații, iar *Ieszenszky* despre rolul, a-l au fetele în ast fel de societăți. *Ieszenszky* a făcut o propunere concretă, ca fie care catechet să se folosească de cunoștințele studentelor sale, cu privire la lucrul de mână și să le îndemne să lucreze pe sama bisericelor ceea ce pot, căci atunci societatea Altariului ar putea ajuta foarte multe biserici sărace.

Sfârșindu-să aceasta, preoții s'au adunat în aula Seminarului central, unde s'a ținut conferința preoțască sub președintele episcopului *Mailáth*.

Președintele în vre-o câteva cuvinte arată, că prin cuminectarea, deasă preotul devine din ce în ce tot mai bun, și că dragostea frățască e unul din roadele cele mai îmbelșugate ale Eucharistiei.

Dr. Andor vorbește despre moartea și testamentul preotului. Viața curată aduce moarte fericită, și asupra credincioșilor are un efect admirabil, care e un bun social foarte mare. E necesar preotului un om bun, care să-l întărească în năcasuri, și care să va îngriji, că amicul său să moară o moarte fericită. — Ce a zis cu privire la testament, să refere numai la latini.

Dr. Linderberger vorbește despre modul, cum să cuminecau străbunii nostri

Gröne roagă pe episcopi să se îngrijască, ca pregătitorii vaselor și odăjdiiilor sfinte, să le facă acelea după prescrierile rubricelor.

Părintele carmelit *Sods* vorbește despre cele necesare la zidirea și restaurarea bisericelor, acestea sunt: bani, credința și încredere în Dumnezeu, grija și îngrijirea preotului, *oameni de specialitate, să fie eschisă ori-ce protecție.*

Parochul *Zémán* amintește neglijința preoților cu privire la păstrarea sfintei Eucharistie, cu privire la vinul, ce să folosește, ca acesta să nu fie din crișmă, și roagă corul episcopesc, să impună protopopilor, ca aceștia cu ocaziunea visitațiunii canonice, să cerceteze cu amăruntul și biserica și sta Eucharistie.

Capelanul aulic *Demény* vorbește despre abuzurile cu intențiuni, și roagă corul episcopesc să nu permită nimănui primirea sumelor de intențiuni, ci acestea să se administreze prin ordinariat.

Sara au aranjat festivitate universității catolice.

Joi înainte de amiază s'a ținut altă adunare publică. A vorbit episcopul *Vározy*, profesorul universitar *Prohászka* și bătrânul conte *Zichy Nándor*.

Vározy vorbește despre înălțimea socială a sfintei cuminecturi. Ea e centrul întregii teologii catolice, pentru că cuprinde în sine toate dogmele, e centrul liturgiei și a vieții bisericesti. Ea e custodele celor 10 porunci, și ne asigură libertatea, egalitatea și frățietatea.

Minunată a fost vorbirea profesorului *Prohászka*. El zice: Biserica veche numește pe s. Ignățiu (din Antiochia) Christophoros ce se tâlcuște purtător de Christos, așa trebuie să fie tot sufletul blând și drept, dar mai cu samă biserica se poate numi purtătoare de Christos, căci pe buzele sale poartă învățătura lui Christos, și pe însuși Christos în sfânta Eucharistie. Eucharistia e punctul de culminațiune al supernaturalismului, de aceea mulți nu vreau să creadă în ea. Creștinismul însă crede și de aceea îl ridică biserică, unde să o adoreze în perpetuu. Pentru ca să fie eucharistie în perpetuu, și aceasta trebuie să fie, e necesară preoțime perpetuă, carea să grijească, să înmulțească și să fi deie cinstea cuvenită eucharistiei. De aceea biserica cu mare băgare de samă își alege preoții săi, căci vrea ca toți să fie vrednici de misterul acesta. Căci misterul acesta astâmpără patimile, învinge ispitele, nobilitează inima; de aceea ne zice Christos: Luați măncați, ca să trăim fericiti să trăească în noi El. De aceea să flămânzim și să mănecăm, să înșetăm și să bem, și să ne

rugăm, că și locul de sub noi să tremure, după cum zice Scriptura. Și de va fi aceasta, suntem asigurați, că iar umbli sfinți pe pământ, că vărtașile vor fi asemenea pădurilor de crin, și spiritul lui Christos se va răspândi asemenea balsamului.

După amiazi au adorat cu toții sfânta Eucharistie, și au făcut cu Ea și procesiune. Vedeai aici episcopi, laici cu poziție înaltă, ofițeri, oameni simpli, cari toți se închinau așternutului picioarelor Lui.

Deie Dumnezeu ca toți să fim Christophori, și atunci toate năcasurile noastre să sfârșesc, căci atunci va domni pacea lui Christos, carea lumea nu ne-o poate da, și carea avându-o, numai de vrem noi, ne-o poate lua. Vină împărăția Ta!

Job.

Statistică școlară. În următoarele publicăm raportul general statistic compus de Inspectorul școlastic diecesan despre școlile din Diecesa de Lugos pe anul școlastic 1902/3.

I. Școli. Pe teritoriul diecesei sunt școli gr.-cat. în 83 parochii, din cari pe părțile bănățene cad 51 iară pe părțile ardelenene 32

Din aceste școli în 80 parochii funcționează câte un docent, într-una 2 învățători, în două un învățator și-o învățătoare.

Din cele 83 parochii numai în parochia Gerliste nu s'a ținut școală.

Afară de aceste școli confesionale gr.-cat., școlari greco-catolici au fost conșcriși și au frecventat și școli de caracter străin. Și anume:

a) școli de stat	23
b) școli comunale	14
c) școli gr.-or.	19
d) școală evang. ref.	1
e) școală unificată cu gr.-or.	1
f) școala societății de mine	1
g) școală rom. cat.	1

Din școlile de stat 18 cad pe parochiile transilvane, 5 pe cele banatice. Din cele comunale 9 pe parochiile ardelenene, 5 pe cele bănățene. Școlile gr.-or. toate în Transilvania, așa și celelalte afară de cea rom. cat., care cade în parochia bănățeană.

II. Școlari obligați au fost conșcriși în suma totală de 12712
Dintre cari de la 6—12 (4814+4197) au fost 9011
De la 13—15 (1996+1705) au fost 3701
Din acești obligați pe părțile bănățene cad 4895
De la 6—12 (1853+1666) 3519
De la 13—15 (791+585) 1376
Pe părțile ardelenene 7817
de la 6—12 (2961+2531) 5492
de la 13—15 (1205—1110) 2325
Din suma totală a celor obligați 12712
la școlile de caracter străin au fost înșcriși 3617
sau de la 6—12 (fi-fete) 2617
de la 13—15 (fi-fete) 1000
Prin urmare școlile noastre le-au frecventat numai 9095

Au frecventat

din cei 12712 7502
adeca de la 6—12 (3202+2340) 5542
de la 13—15 (2170+790) 1960
Din cei conșcriși la școli străine 3617, au frecventat total 2493

sau de la 6—12 1890
13—15 603

Subtragând din suma de 7502 suma de 2493, se arată că școlile noastre au fost frecventate de 5009.

Deci pe când școlile noastre au fost cercetate abia cu ceva mai mult de jumătate din cei obligați; pe atunci aceea frecventare la școlile de caracter străin stă în proporția $\frac{2}{3}$ părți.

III. Învățători. În cele 83 școli gr.-cat. diecesane au funcționat cu totul 86 învățători și adecă în părțile bănățene 54 în părțile ardelenene 32

Din acei învățători sunt:

Docenți calificați	64
Docenți necalificați	9
Preoți-docenți calificați	5
Preoți-docenți necalificați	8

Între cei 86 sunt 76 docenți și 10 doctese.

IV. Edificii școlastice sunt cu totul 85 din cari proprie 66 esarendate 18
Din școlile proprii sunt în stare bună 58 în stare slabă 8

Sunt de a se edifica școli în următoarele parochii: lipsite de edificii proprie: Hittiaș, German, Gerliste, Gilad, Ieloda, Balint, Greovat, Ticvanin-mic, Oravița, Iladia, Parța, Beba, Comoriște, Mercina, Clopodia, Zgribești, Minthia și Șerei.

Iară sunt de a se repara și adapta ori și edifica în parochii cu edificiu școl. slabe: Ramna, Zsebely, Zsitiu, B.-Comloș, Bucova, Rin de mori, Valea Delșii.

În decursul anului școlastic 1902/3 s'au edificat școli în: Furloc, Silha și Ternova.

REVISTE.

Franța. În urma notei diplomatice, ce a adresat-o secretariul de stat al Papei guvernului frances cu privire la visita președintelui *Loubet, Nisard*, ambasadorul frances pe lângă Vatican, a fost chemat acasă. Chiemarea aceasta însă nu înșamnă nimic, căci ambasada francesă a Vaticanului își continuă lucrările. E cam curios, că între conșilierii ambasadei se află și de aceia, cari aprobă nota lui *Merry del Val*, așa e și *de Navenna. Nisard* a mers a casă, să servească cu informații detaiate guvernului său, dar are de gând să-și ocupe postul cât mai iute, cel puțin aceasta ni-o dau să înțelegem vorbele lui adresate cardinalului *Mathieu*.
La revedere cât mai curând.

Vaticanul ignorează toate svârcolirile radicalilor francesi, și de aceea *Lorenzelli* rămâne și mai departe în Paris. *Novoje Vremja* din Petersburg, ocupându-se cu chestia aceasta, constată, că puterea Papei e încă tot înșemnată, și că Franța, poate pierde foarte mult din nesocotință, pe când Papa nimic.

Nr. 480—1904.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de secretar I. al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se deschide concurs nou cu terminul *de 15 Iulie 1904 st. n.*

Agendele împreunate cu postul de secretar I sunt înșirate în §. 28 al statutelor Asociațiunii. În sensul acestui §. secretarul I. fiind directorul cancelarii Asociațiunii și referentul cauzelor științifice-literare, concurenții vor avea să justifice atât activitatea lor științifică-literară cât și praxa lor administrativă de până aci, și în deosebi vor avea să dovedească calificațiunea academică și cunoștința limbii române, magiare și germane.

Secretarul I nu va putea ocupa și alte funcțiuni.

Retribuțiunile anuale ale secretarului I sunt: salar de Cor. 2400, — și bani de quartir Cor. 800.

Concurenții vor avea să înainteze cererile lor la adresa comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în Sibiu (Nagyszeben) str. Morii Nr. 8.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiu la 12 Maiu 1904.

Ioșif Sterca Șuluțu Dr. **Diaconovich**
president. secretar.

La Roma.

La multele întrebări, ce ne sosesec zilnic răspundem: Dacă vor fi înșinuați 40 persoane *sigure*, peregrinajul se va face la sfârșitul lui Septembrie u. probabil în 20. Se va începe de la Pesta și se va continua pe tren accelerat cl. II. până la Fiume, de aci pe vapor cl. I. până la Anconna, de acolo iar pe tren accelerat cl. II. peste Loreto Foggia—Napoli—Vezuv—Pompei—Roma; și apoi Roma—Anconna—Fiume—Pesta. Provișiune completă 3 zile în Napoli și 5 zile în Roma, excursiuni pe Vezuv, la Pompei și Tivoli; intrare prin mușeele din Napoli, Pompei și Roma etc. Biletul de persoană **280** cor. din cari sunt de a se speda la înșinuaire 20 cor. Înșinuările sunt de a se face din vreme, căci de nu vor fi 40 persoane, călătoria e cu mult mai scumpă.

Noutăți.

Sciri personale. După înșchiera Sinodului archidieceșan Escel. Sa Mitrop. Victor, înșoțit de can. Dr. Aug. Bunea a plecat la Pesta, unde a avut conferență cu episcopii sufragani. Din încredințarea acelei conferințe s'a prezentat la min. preș. Tisza și la min. Berzeviczy. Apoi a luat parte la congresul eucharistic și la punerea pietrei fundamentale la biserică, ce se zidește întru amintirea repausatei împărătese Elisabeta. Miercuri noaptea spre Joi s'a reîntors la ședința pontificând în sârbătoarea înălțării.

Acuma, în noaptea de Marți spre Miercuri a plecat din nou la Pesta însoțit de vice-notariul consist. Valer Suciu, spre a lua parte la ancheta, convocată în chestia reformei învățământului popular. De la Pesta va merge la Viena spre a se prezenta noului nunțiu papal. Cu acest prilej Excelența Sa va solicita o audiență la Majestatea Sa spre a-i descoperi starea clerului nostru, și pericolul de care e amenințată cultivarea religio-morală a credincioșilor.

Visitațiune canonică. Ilustrul Episcop al Lugosului *Dr. Vasile Hossu*, însoțit de canonicul-prelat Ioan Boros, a vizitat la 21. crt. parochia din Oravița-română. După prânz a fost în Tievaniul-mic, Tievaniul-mare și Greovaț, ținând pretenținderea cuvântării sacre și vizitând cu de-a mărunțul biserica, scoala, arhivul și vasele sacre.

În memoria Mitropolitului Vancea. Elevii seminarului junimei studioase fundat de în veci neuitatul Mitropolit *Dr. Ioan Vancea*, au ținut să serbeze și anul acesta memoria lui în zina de 22 Maiu. Cu acest prilej s'a executat următorul program. 1. „*Marșul Internatului de băieți*” de Iacob Mureșan, esec. de orchestra Seminarului junimei. 2. „*Mitropolitul Vancea*” disertație de Iuliu Hătegan maturisant. 3. „*Cântec de jertfă*” de L. V. Beethoven, esec. de corul Seminarului Junimei. 4. „*Memoriei Mitropolitului Vancea*” de E. Sabo, decl. de Ioan Pop stud. cl. VII. 5. „*Miranda Gavotte*” de Genée esec. de orchestra Seminarului Junimei. 6. „*Az ezüst fátyol legendája*” irta Váradi Antal, decl. de Iosif Macaveiu maturisant. 7. „*Ceasul rău*” de I. Vorobievici esec. de corul Seminarului Junimei. 8. „*Der Pfarrer von S. Stephan*” von R. Machis decl. de Virgil Russu stud. cl. VII. 9. „*Ouvertura Herculeană*” de Iacob Mureșan, esec. de orchestra Seminarului Junimei. 10. „*Paul de Nola*” de G. Cosbuc, decl. de Alexandru Dragomir stud. cl. VII. 11. „*Conștiința*” de I. Costescu, esec. de corul Seminarului Junimei. 12. „*Marș final*”.

În Sâncel s'a binecuvântat Duminecă în 22 crt. frumosul iconostas ridicat de Reuniunea femeilor române din Sâncel și lucrat de pictorul Smigelschi. A pontificat delegatul arhiepiscopesc canonicul *Dr. Isidor Marcu*, viceprotopop *Ios. Lita*, prof. *I. F. Negruț*, preotul *Vasile Smigelschi* și *A. C. Domsa*. Nespus de mult popor a asistat la această frumoasă ceremonie. Sâncelenii și în special Reuniunea femeilor poate fi mândră de frumoasa podoabă făcută casei Domnului.

Vești bune. Ziua de 8 Maiu a. c. a fost o zi de mare bucurie pentru subscrișul și Curatorul bisericeii gr.-cat. din loc. Sunt 12 ani, de când văzând starea cea deplorabilă a vechiului edificiu bisericesc, m'am năisut dimpreună cu curatoratul bisericesc a propaga în acest popor ne datat cu jertfe de acest soi, ideia edificării unei noue bisericeii. Mult a trebuit să ne târguim până poporul a primit în principiu edificarea unei noue bisericeii; dară cu mult mai mult în alegerea materialului; căci cea mai mare parte din popor a ținut cu cerbicioșie la edificarea unei noue bisericeii de lemn până chiar în săptămânile trecute. În urma cărora curatoratul de astăzi a pașit în tractări mai minunțioase cu poporul asupra materialului bisericeii edificând și atât în urma acestor tractări, cât și foarte mult în urma intervenirii Spectatului Domn Ioan Catone din Dateș mare proprietar; ne-a succes a lumina poporul și în unanimitate al pleca la

edificarea unei noue bisericeii de piatră (căramidă). Deci pentru acest mare serviț, prin aceasta din partea curatoratului se aduce sus numitului domn cele mai călduroase mulțămite și oftări de bine. În numele curatoratului bisericesc. Chimitelnic la 9 Maiu 1904. *Teod. Hârșan*, paroch gr.-cat. *Efrem Oroian*, curator primar.

Pentru fondul studenților morboși. Primim următoarele șire: Cu posta de azi am espedat la adresa: P. On. Direcțiunii gimnasiale din Blaș suma de 14 cor. contribuită de șapte preoți din tractul Roșiei-montane: Ariton M. Popa, Alesandru Papiu, Romul Marcu, Isidor Butnar, Virgil Hătegan, Iosif Arieșan și Nicolae Ungurean, adunați la s. Maslu în parochia Musca la 16 l. c. în favorul „*fondului studenților morboși*” de la gimnasiul nostru gr.-cat. de acolo, contribuind fie care cu câte 2 cor. din bagatela sumă ce au primit-o ca remunerație a ostenelelor. Musca 17 Maiu n. 1904. *Nicolae Ungurean*, preot gr.-cat.

„Astra” în Sătmar. Despărțământul Astei Sătmar-Ugocia își va ținea adunarea sa în anul acesta la Pomi (Remetemező) în 7 August cu care ocaziune să vor arangia unele festivități, pentru care s-a conchiemat la o consfătuire toată inteligența de pre malul Someșului în 16 Maiu la casa ospitală a M. On. D. Dionisiu Bran paroch în Ardusad, unde a și convenit mai toți, preoți civili, invetatori, arătând prin aceasta viul interes ce le zace la inima față de „Astra.” În acea consfătuire cu toții și esprimat părerea, că atâta adunării cât și festivitațiilor să se deie un colorit popular prin aceea că cu ocaziunea adunării să se țină o disertațiune, a cărei temă să fie luată din stările actuale ale societății, iară în programa concertului aranjând să se iee cântece, doine populare esecutate de corul popular din Ardusad, declamări și altele, cari cu ade-vărat să fie pentru cultura poporului român. După aceasta s'a purces la alegerea comitetului local și anume s'a ales: Președinte Aurel Pelle parochul din Pomi, v.-preș. Romul Marchiș preot, secretar: Victor Gitta preot, cassar: Dionisiu Bran preot, controlor: G. Sach invetator. Președ. festivitațiilor populari: Andreiu Pelle preot. Se aleg apoi comisiunile și anume: în comisiunea pentru primirea comitetului central și a oaspeților se aleg: Aurel Pelle, V. Gitta, Nicolau Budo, Pamfil Osian preoți, Georgiu Sach, Teodor Ilea invetatori, și mai mulți fruntași din Pomi. În comisiunea pentru aranjarea concertului. A. Pelle, Dr. V. Lucaciu, C. Gitta, N. Budo, C. Lucaciu preoți, I. Radeș contabil, A. Anderco invetator. În comisiunea pentru aranjarea petrecerilor se aleg: A. Pelle, Andr. Pelle, Paul Tămăian, Petru Herteg, Ales. Mihut, Liviu Selagian preoți, Dr. I. Tatar, Dr. T. Dragoș advocați. În comisiunea pentru aranjarea banchetului se aleg A. Pelle, D. Bran, A. Fărcaș, N. Brebăn, A. Marinescu, I. Bohățel preoți. După aceste ne-am despărțit cu toții bucurându-ne de zelul și interesul ce s'a dovedit din partea Sătmarenilor față de „Astra” și promișând unul altuia a lucra din răspuțeri pentru succesul cât de splendid a adunării și festivitațiilor aranjande. *V. Gitta*, secretar.

Iubileu. Despărțământul oradan al Asociațiunii va serba la Iunie n. prin un festival iubileu de 40 ani al revistei „Familia” redactată de neobositul academician Iosif Vulcan. **Premii de esamen la școlari.** Recomandăm ca premii potrivite băieților din școlile popoarele cârticele ieșite acum, în biblioteca „Răvașului”: „*Cărțile Sătea-*

nului Român”. Nr. 1. „*Schițe din popor*”, de G. Stoica. Conține o povestire frumoasă, „*Hârca*” și costă numai 10 fl. Nr. 2. „*Păcatele noastre*”, de P. Suciu. Cuprinde articoli plini de învățatură, despre scăderile poporului, nepriceperea, necredința, ușorătatea în îndatoriri și altele, și multe îndemnuri bune pentru viața de acum a țaranilor. Costă 15 fl. A se adresa la administrația foii. La comande mai mari se dă rabat.

Petreceri. Comanda Reuniunii Pompierilor din Blaș invită la *Maialul*, ce va aranja în 30 Maiu 1904, — (a doua zi de Rusale) în „*Bereul mitropolitan*”, iar la cas de timp nefavorabil în „*Hotelul Univers*.” Inceputul la 2 oare d. a.

Convocare. Comitetul cercual al despărțământului VII al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român pe baza § 45 din statutele Asociațiunii invită prin aceasta pe toți membrii și toți cetățienii români doritori de literatura și cultura poporului român, de pe teritoriul despărțământului la adunarea cercuală ordinară ce se va ținea în 31 Maiu 1904 a. m. în sfânta biserică greco-orientală din opidul Hăteg cu următorul program: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Raportul notariului. 3. Raportul cassariului. 4. Raportul bibliotecariului. 5. Esmiterea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor. 6. Esmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii și încasarea taxelor. 7. Cetirea eventualelor disertațiuni, care sunt a se presenta cu 3 zile înainte directorului despărțământului. 8. Referarea comisiunilor și decidera asupra acestora. 9. Alegerea directorului despărțământului și a membrilor comitetului cercual. 10. Eventuale propuneri. 11. Închiderea adunării. Din ședința comitetului cercual a despărțământului VII. — Hăteg în 20 Maiu 1904. *Dr. Gavril Suciu*, director *Ioan Muntean*, notar.

Dreptatea învinge. Farmacistul Schneider din Reșița a fost osândit de judecătoria din Lugos cu 400 cor. amândă în bani și cu 500 cor. spese de proces, pentru că a imitat Fluidul-Elsa și l'a adus în circulație. Întreg depositul de Elsa-Fluid a farmacistului Schneider a fost sequestrat. — Publicul să se ferească de imitațiuni, și cine voește să comande Elsa-Fluid, care folosește la cele mai multe morhuri d. ea, influință, ferbintală, tuse durere de șele, junghiu, ruptură, reumă, durere de stomac, de cap și de dinți, epilepsie, durere de ochi, lipsă de apetit, insomnie, anemie, vătămătură, degerătură etc. să se adreseze de-adreptul la Feller V. Jenő farmacist Stabica. Centrale Nr. 82 comitatul Zăgráb, care trimite franco pentru 5 cor. 12 sticle sau 6 sticle duple.

Necrolog. † Din Lugos se vestește moartea advocatului *Dr. Ioan Maior*, Re-pausatul s'a născut în Uifalăul de lângă Aiud. Ca teolog în Blaș, l'a ajuns evenimentele rășboiului civil. A părăsit cariera preoțască și s'a înrolat în armata națională La 1850 s'a dus la Viena spre a asculta studiile juridice. A fost deputat la dieta din Sibiu, ales de cercul Teuș. În calitatea aceasta a fost numit consilier școlar și inspector al școlilor gr.-cat. din Ardeal. Desființându-se autonomia Transilvaniei, la 1869 a fost trecut la pensie și luând censura de advocat s'a așezat la Lugos, unde l'a ajuns moartea. Trimitem condoleențele noastre întregii familii.

Odihnescă în pace!

„Caffée Grand”

„Caffée Grand”

Augustin Coltor

și-a aranjat în Strada mică *Cafenea, Cofetărie* și *Hotel* servind *bucatele cele mai gustoase* și *beuturile cele mai bune* pe cum și *ohilii comferte și ieftine.*

Partea Literară.

BUNICA.

— Schiță originală a „Unirii”. —

Bunica în casă, bunica afară, bunica peste tot locul. Lumea zorită de griji să împiedecă la tot pasul de ea, dar bunica frământă și răzbește, și duce la capăt bun treboara de care s'a apucat. Bărbia veche, galbenă, încrețită, se razimă, cu ștergarul alb înodat sub ea, de pieptul tras înlăuntru, iar deasupra bărbii gura largă stă smerit închisă, păzită de nasul lung, fără culoare. Celea done puncte de argint viu licăresc mereu din fundul capului, — par done luminițe depărtate ce bat în stângere. Pe obraji vechi, din mijloc, pornesc încrețiturile, o companie, și trag spre coada ochiului, iar altă companie, mergând puțin drept de la îmbinarea nasului cu umerii obrazilor, să răsfră apoi pe toată fața, ca tot atâtea răulețe. Ștergarul alb e tras până peste frunte, și nici un fir din argintul bătrânețelor nu scapă de supt acoperământul lui. Celea done dnngi ușoare de sprincene rari se tot ascund și iasă iar de supt învălișul alb.

Păș-păș-păș, bunica-i toată grabă, dar picioarele se mișcă greoaie, pe când capul, voind să se împretinească tot mai mult cu pământul, se tot ceartă cu peptul să se cufunde mai tare. Iarna o ômoară cizmele, — nu mai știe de-s picioarele ei, ori a cui, — iar vara, celea done tălpi late, îmbrăcate cu piele uscată de broască, par-că tot pot să măsure mai pe netărățiile pașii mărunți ai bătrânei. La rădăcina degetelor mari done umflături, ca done nuci, lasă și ele urme pe năsipal curții. De când s'a pomenit și ea pe lumea asta Doamne! Mătușile de pe-o vreme se furisară rând pe rând în cimiterul de pe dealul mare, să fure somnul pământului, să le străjuiască clopotnița veche, și în dumineci și zile mari să le mângăie prin vis dăngătul cald al arămii sfântite, ce le-a stors atâtea părăe de lacrimi, cât au trăit în lumea asta de patimi. Bunica a rămas în satul plin de obraji trandafirii și ochi negri, pătrunzatori, cum rămâne un ciot vâpsit de vremi într'o pădure tinără. — Până la o vreme s'a tot mirat — cum de nu se mai abate moartea și pe la poarta ei, dar acum nu se mai miră, căci nici nu-și mai poate da bine sama, de mai trăiește sau ba. Atâta numai că să încercă la tot pasul, ca ițele celea încălțite, iar tălpile late, îmbrăcate în piele uscată de broască, își pun pecetea prin năsipul curții...

Curtea asta când a venit ea în sat nu era curte; creștea troscotei și spini muscălești și pășteau găștele în toată întinderea ei, pe cum și în cuprinsul altor 10 ogrăzi, de mai la deal. Cum se înmulțește lumea, Doamne, Doamne, — să gândia de multe ori bătrâna — trebuie că odată nu vor mai încăpea pe pământ. În fetia ei, când venia la praznice mai mari, de la pădurea din valea rea, unde neamul lor are o pragădiută întreagă, să fi fost la cincizeci de colibi spărioase, pierdute în pometuri, în tot satul, și acum iată, acum e orășel gata.

Hei! dar cât argint nu s'a scurs de-atunci pe răulețul de munte ce lunecă alb în bătaia soarelui tinăr, umplând de șoapte dnoase lunca umbriță de iarbă înaltă, ce curge în valuri la bătaia vântului.

Cât de drag îi era bunicii răulețul ăsta! Pe malul înflorit a lui venia la praznice în sat, cântând cu el alătura, oprindu-se din vreme în vreme să-și mai tocmească în oglinda lui năframa cu pui albaștri. Unde cărăruia se deslipia de mal și apuca spre clopotnița din dealul mare, peste luncă, fata tinără de atunci, înbușorată de farmecul unei așteptări neînțelese, zăbovia mai mult ca de obicei, își lua năframa cu pui albaștri, își tocmea pletele negre, bogate, se improbodă apoi din nou, cum se pricepea ea mai frumos. — Câte nu-i scorniră gurile rele, de când a prins să se ridice și ea între fete, că-i sălbatică, că nu știe să-și pună o haină pe ea.

În bisericuța de lemn, în tinda femeilor își afla locul cel mai ascuns, unde și fumul alb de tămăe abia pătrundea. În iconița de-asupra capului, archangelul la ușa rainului, privia triumfător. — Vre-o trei ani a tot venit la biserică, iar după amiază la horele pline de pâlării cu cânaci, de îi cu alțite, de murmur de strune, de ochi și de veselie. Drumul pe malul răulețului când venia de acasă îi părea tot mai lung, în suflet i-se făcea tot mai multă lumină, iar gândurile dulci i-se mestecau tot mai des cu doruri neînțelese. — Când se întorcea iar la casa tupilată la poalele pădurii, nu avea spor la mers, și drumul era nespus de lung.

În sfârșit fata rămasă în sat, la o mătușe și peste trei săptămâni cel mai bogat om din sat, avea noră în casă, e crescută la pădure, sălbatică de jumătate.

La doi ani, în capul satului, unde pășteau găștele, se trasă un gard nou în jurul unui loc pentru trei curți, și o casă nouă, de piatră, se ivi ca în poveste, cu pereți albi ca laptele, cu tablele de la ferești vâpsite verde.

Și apoi s'a pornit gospodăria cu temei, și trebile mergeau strună toate. Belșugul a tot curs și s'a tot adunat, până a sosit o vreme, când a trebuit să se mai și împraștie: să măriți patru fete și să însori patru feciori, nu merge numai așa cu una cu done.

La un an după măritarea celei din urmă fete, — copilul cel mai tinăr, — soțul de luptă a pădurencii, împlinindu-și chemarea lui, zdrobit de strapațele vieții, merse să se odihnească în progadia unde odihnesc atâția eroi necunoscuți.

Văduva rămasă în grija fiului mai tinăr, însurat aci acasă...

Anii veniră și trecură unul după altul, punând tot mai multă zăpadă în părul bunicii, și în brațele ei uscate câte-un nepoțel să-l crească mare ca pe cei alalți. Bunica își uita tot mai mult de sine, cuprinsă cu daraveri mici și cu grijea nepoților, până s'a trezit numai odată ajunsă la mintea copiilor...

Dar nepoții se ridicară, își făceau vânt, feciorii la hotar, fetele la cusut la

prietine, la război, la șezători, și bunica rămasă singură, singură-cuc. Prin urechi îi ține a pustiu, și numai un motan vechi, cu părul roș și mai dă târcoale, din când în când, miorlăind, și împiedecându-o.

— „Ucigă-te toaca” zice bătrâna scuipând în sân, și dă să-l ajungă cu piciorul, dar motanul pierde de-odată supt pat, sau afară, se urcă în grabă pe mărul din curte. Bunica își face cruce, se freacă la ochi, mai scuipă odată în sân, știind de bună sama c'a avut de lucru cu „ducă-să pe pustii.”

Bunica în casă, bunica afară, bunica pretutindenea. Păș-păș-păș — așa cum poate când la o treabă, când la alta, dar locul n'o rabdă să se mai ogoiască.

— „Bunică-bunică, de ce nu mai stai în casă, că iată vor da boii peste Dra!” ziceau nepoții fugind să abată pe Păun cel împungaci.

Bătrâna îi învrednicește de o jumătate de privire, și tușește odată: semn că a auzit. Dar de la treabă nu se mișcă.

— „Ci lasă maică că nu le ajungi, lasă că le iau eu; grigi că le strici,” — dar prea târziu, căci pe când bunica de pe scăunaș se înalță să ajungă la a doua ridicătură a biidarului, să ieie done tăiere albe cu flori roșii, done cânuțe acățate în cuer mai la vale, atinse de bătrâna se vărsară în hărburi pe fața casii.

Norei îi vine să crepe de năcaz, dar nu creapă că done cânuțe ce-s? Nu-i un corn de țară. — Bunica clătină din cap, și merge păș-păș-păș — la vatră, suflând praful de pe celea done tăiere.

Tot-de-una se scoală înaintea găinilor, dar Dumineca e în picioare de la mezul nopții. Vesmintele de sârbătoare le pune lângă pat încă de Sâmbătă sara. Înainte de revărsat e gata-păpușe, cu cojocița gălbue, cu ștergarul alb tivit cu negru. În zori e în grădină de-și ia o tufă întreagă de busuioc și calapăr. Apoi iasă la poartă și șede pe lavița de plop alb, până ce ochiește soarele de după coastă, când pornește încet încet la biserică, într'o mână cu florile, într'alta cu bățul luciu.

Pe treptele de la ușe, mâncate de brezde adânci, în bătaia soarelui, o află tot-de-una clopotarul, când vine să tragă clopotele. De fată a mers tot singură la închinat, și acum, după ce s'au ridicat nepoții, iar venia tot singură.

În biserică scaunul bătrânețelor o așteaptă supt aceeaș iconă, a cheruvimului din ușa rainului, unde stătuse ca fată. Îndrăgisă locul acela, și dacă era alt undeva, slujba nu-i părea slujbă, iar cântările dulci îi păreau vorbe răstite... Sfinții închipuiți prin bisericuța de lemn, vechi și ei aproape șterși, o cunosc cu toții, și pare că ar'bolborosi ceva în bărbile lor încălțite, afumate mirându-se cum trec toate în lumea asta.

La ieșire apoi trebuie să se boccească pe la mormintele tuturor rubedeniilor și pretinelor. Când ajunge acasă e hăt după amiază. Se așează pe scăunașul cu trei picioare, își face cruce, desface cu smerenie ștergura albă și ia cornul de prescură. Atâta era hrana ei de Duminecă.

În zile de lucru bunica e în casă, bunica-i afară, bunica-i pretutindenea. Ce a făcut ieri și alaltăeri face și azi. va face și mâine și poimâine, până vor afla-o odată în vre-un unghier că nu mai suflă...

Și va rămăcea doară pe câtă va vreme prin năsipul curții pecetea tălpilor late, imbrăcate în piele uscată de broască.

Alfius.

PAUL EGIPTEANUL.*)

— M. Herbert. —

— „Eolavios, tu mă numești, iubite Antoniu, Dar vai, greșești, căci slab am fost eu numai, În lume am trăit cinstit și în bunuri multe, Iubindu-l pe Christos; — dar, îl iubiam așa Cu vorba numai, iar în rugăciune Cu inima. — Dar nu se stâng din noi În noi născuta patimă și poftă...

Spre Domnul eu priviam, cum în spre stele Te uiți în sus — dar nu le poți ajunge! Și totuși, însuși El a stat cu noi în lume! Și El ne-a zis, din calea Lui să nu ne-abatem Prin mijlocul mulțimii. — Eu, Antoniu, Am fost prea slab! — Martiri vedeam adese Privind spre cer zimbete întră chinuri; Dar eu, vai, Frate, m-am temut de ele! Eu nu credeam, c'o să rămân statornic Și în chinul morții. — Frica mă mâna, Da, rușinoasa frică!... Și-am fugit de chinuri.

Cu multe-averi m-am dus în țări străine. ... Dar sufletul meu nu-și afla odichna! Cine-l cunoaște pe Christos, dreptate aspră Pretinde de la sineși. — Eu, fugind de moarte, Credeam, că în veci nu pot destul a face.

Pentru Christos, — căci însuși El a pățimit, Și fără vină, — eu mi-am dat deci totul: | Soția, casa, argintul, toată averea,... Și de ispita pământească am fugit De parte în acest deșert. Și-un palmier M-a susținut trei-zeci și doi de ani, Eu noaptea mă rugam, iar ziua întreagă Cetiam în cartea sfântă. Și — Antoniu! Ori cum m-a ispitit vre-odată lumea, Cel mai temut dușman, ce-l are omul, E inima, și gândul ce se naște În contravrerii noastre în creier... Dar, — tuști...

Când am îmbătrânit apoi, și-mi cerea trupul Un nutremânt mai bun de cum da palmierul, Venit-a corbul, care ne nutrește

Acum pe amândoi, — și pâne mi-a adus, Ca lui Ilie, oare când, din ceriuri. — O, Doamne, Doamne, mare-ți-e cuvântul! Dar mult mai mare-ți este îndurarea! Când a venit cu pâne corbu întâiași dată, Am cunoscut. că totuși nu-s nedemn, Să-mi pun nădejdea în Domnul....

Spune-mi, însă — Antoniu,

Prin lume ce mai e? Zidescu-se și acuma Așa palate tari din marmoră și piatră, De par-că viața omului ar fi pe vecinicie? Și principii, — mai ținu-se așa mândri

*) Stul pustnic Antoniu — la porunca lui Dumnezeu — plecă în pustie, să-l caute pe Stul Paul Egipteanul, care pe vremea aceea era de 119 ani. Bătrânul Paul simțea, că în curând îl va ajunge moartea, de aceea îl rugă pe Stul Antoniu, să-i aducă mantaua Stului Atanasie, căci doria să-i se învâluie cadavrul în această manta. Când se reîntoarse Antoniu, îl afla pe Paul mort; ar fi voit să-l îngroape, dar n'avea cu ce-i face mormântul; se întoarse atunci cu rugăciune către Dumnezeu — și Dumnezeu îi trimise doi lei, cari cu ghiarale săpară mormântul.

De stăpânirea lor? Și nu văd nici acum Că înșiși se fac sclavii poștei de domnie? Da, da, căci lumea e...

Dar, Frate, — acum m-ascultă! Cinci-zeci de ani nici un picior de om N-a mai călcat năsipul acestei peșteri, Și eu mă mir, că pot vorbi și acuma. Dar, vezi, slăbitu-mi trup se pleacă spre

[pământul Din care e făcut! De ce te-a trimis Domnul, Eu știu! — Trecut e ceasul ispitirei mele, Și, să mă îngropi pe mine te-a trimis El! Pe pept tu-mi pune, Frate, — o mică cruce! ... Și-acum, — încet să zici cu mine rugăciunea, Ce mai pe urmă o fac pe această lume... Iar oaselor tu dă-le binecuvântarea"...

Nerian.

Monachul și căpitanul de bandiți.

— LEGENDĂ. —

Răsfoind prin analele călugărilor franciscani vom da de o mulțime de legende, care de care mai frumoasă, cari vorbesc parte de generosul fondator al ordinului, de sfântul Francisc, parte de fii bogați în virtuți ai acestui ord. Iată una.

Întreg evenimentul acesta se învârte în jurul întoarcerii lui Diotisalvi de origine din familie eretică.

Părinții lui Diotisalvi negleseră creșterea lui, în urma acesteia deja ca băiat mic ajunsese în societatea hoților, cari îl știau folosi la îndeplinirea faptelor lor mârșave pe băiatul de alt cum bine dezvoltat și tare.

Când era de zece ani îl trimiseră hoții la cerșit pe drumul țării, el însă nu se îndestula cu elemosina ce i-se da, ci jefuia și pe oamenii călători. Când era de doisprezece ani ajunsese până acolo, de prindea pe călători și-i târa în spelunca hoților, unde cu ajutorul soților săi îi omora.

Întru adevăr nu avea părechie în jefuit și omorât în acestea îi întrecea pe toți soții săi, nu-i mirare deci, că deja când era de șasăsprezece ani îl aleseră căpitan.

Se nu ne mirăm însă de loc, că așa de tinăr fiind era atât de corupt, căci doară din anii fragezi ai copilăriei crescuse între hoți. El credea că cel mai mare bine e minciuna, jaful și omorul, căci alta în afară de aceste nu văzuse.

Într-o zi unul dintre oamenii lui prinse în drum un călugăr franciscan, care fidel legilor ordinului său călătorea fără bani. După judecata căpitanului călugărul trebuia spânzurat. Când voiră să îndeplinească sentința, blândul călugăr se rugă frumos, să-i asculte ultima voință:

După ce hoții se învoiră, zise: „Noi călugării, nu avem bani, comoara noastră e predicarea, lăsați-mă deci, ca în schimbul banilor să ve spun o vorbire.“

„Vorbesce, se sei însă că dacă vorbirea ta va fi plictisitoare, o să te ardem de viu,“ zise căpitanul.

Bandiții apoi formară un cerc în jurul călugărului piu, care căzând în genunchi trimise o rugă ferbinte către Acela, care încă și pe cruce a fost atât de puternic de a convărtit pe un făcător de rele.

După ce sfârși scurta rugă, începă ast fel: „Iubiții mei pretini! Sunt răpit de asemănarea, ce este între voi și Isus Christos.

„Isus s'a născut într'un staul părăsit, de parte de agomotul lumii, voi încă ședeți în unul asemenea. Isus a fost nevoit a se refugia în Egipt dinaintea inamicilor lui. Era atât de sărac, de nu a avut pe ce să-și plece capul, nici voi nu aveți locuință stabilă ci ve ascundeți dintr'un loc într'altul.

De El s'au lăpădat compatrioții săi, iar voi sunteți lăpădăturile poporului. El a postit patruzeci de zile, voi însă mai adese ori. El a fost tradat de un învățacel infidel, și pe voi soții vostri ve vor trada. El a fost condamnat la moarte, nevinovat, și pe voi ve vor condamna la moarte, dară pe dreptul. El a fost restignit, pe voi însă ve vor spânzura. El s'a dus în raiu, voi însă dacă veți persevera în răutate, ve veți prăbuși în iad și acolo veți arde în etern cu diavolul.“

La finea acestei scurte vorbiri bandiții începă a râde, căpitanul însă scoase portmoneul, ca să-l remunereze pe călugăr și zise către el:

„Cuvintele tale întru adevăr m'au emoționat, aici e răsplata.

Călugărul sărac însă refuză a primi banii imbiati, provocându-se la legile ordinului său.

„Tu ești om de omenie — zise căpitanul, căci de ai fi primit banii, momentan te aruncam în foc, dară fiind că ești credincios legilor ordinului tău, te eliberez, iar banii ține-i la tine și-ți dă în numele meu la spitalul cel mai apropiat.“

Căpitanul nu numai că îl eliberă pe călugăr, ci încă i-se îmbie de însoțitor, ca să cunoască mai pe larg viața lui Isus Christos, de care acum auzise pentru prima dată. Monachul îi vorbi despre Isus, începând cu nașterea Lui, povestindu-i apoi toată viața Măntuitorului Banditului întru atâta s-a confundat în ascultarea vieții minunate a lui Isus, încât drumul i-se pără foarte scurt — și numai atunci se deșteptă când ajunsă, deja la porțile cetății.

Străjile se mirară, dar tot-odată s-au și bucurat, căci știau că dacă vor putea pune mâna pe căpitan, apoi le va fi mai ușor a deține și pe cei alaltăeri hoți; de aceea s-au și aruncat de odată la el. Călugărul însă strigă cu glas poruncitor: „Să nu ve atingeți de tinărul acesta, căci la din contra voi veți da samă de el înaintea lui Dumnezeu. Dați-i pace, că el s'a îndreptat și acum vine la noi să facă penitență.“

Monachul, ca să îl scape din mâinile mulțimei, ce se adunase, se grăbi repede în mănăstire.

Călugării salutară cu bucurie mare pe fratele lor crezut mort și pe oaspele neașteptat. Simplitatea și amabilitatea călugărilor întru atâta l-au frapat pe bandit, încât unica-i dorință era, a păși în ord și aș deplânge viața ticăloasă. De aceea gardianul a și mijlocit la auctoritatea civilă a cetății, ca să nu condamne la moarte pe banditul acesta renumit, ci să-i permită, să poată rămânea în mănăstire. Permițându-i-se, banditul pocăit îmbracă vesmântul dur călugăresc și își luă numele Diotisalvi, adică: Salveze-te Dumnezeu!

Tradusă de

B. O. Colceriu.

Ziua Deșteptării

povestire populară de AUREL FODOR
paroch în Aschileul mare.

(Continuare).

„De aci vine, că cei ce ascund păcatele sînt neliniștiți, și nici chiar în mijlocul celor mai dulci veselii, n'au pace.

„Aceasta e cauza de ce mai mulți din cei necredincioși, cari viața întregă au strigat împotriva mărturisirei, la ceasul morții s'au mărturisit, iar cei ce n'au făcut-o au avut morțe neliniștită.

„Și dacă din însușirea aceasta a inimii omenestii, nu te-ai convins deplin, atunci te îndrept la altă însușire — însușirea, că nu-i harnică a purta ura ore cul. Îndată ce omul scie că cine-va are ceva mînie pe el nu-i odihnît. Apoi dacă este pentru inima omenescă o povară mînia, ura omului, cu atât mai grea e alui Dumnezeu. Pentru aceea omul numai atunci e liniștit, când are convingere că Dumnezeu l-a iertat; iar aceasta convingere, numai prin mărturisire, când el aude, că Dumnezeu îl iartă, și-o poate căpăta. Ți-ai putea aduce fiul micuț pilde multe, prin cari anumiți bărbați își mărturisesc acest simț de fericire, ce și l-au câștigat în mărturisire, dar nu mă îndrept de cât la unii calvinii, pe cari neodichna l-a dus la preoți de a-i lor, de au pretins să-i mărturisească și deslege, și când aceia le-au răspuns, că religia lor, nu are acest aședămint, au părăsit-o, căci în legea lor nu și-au sciut afla, împăcarea cu Dumnezeu ne-avînd aședămintul mărturisirii.

„Așa dară fiule, nu tîgăduișvorul dumnezeesc al mărturisirii, căci cu aceasta numai te poți împotriva firei tale omenesci.

„Apoi dragă, un mare neadevăr vorbesc, când zici că a ta e averea. Ce e omul pe pămînt? Un călător, un oșpe; pe ce poate el dispune? pe nimic! căci chiar viața sa e în mîna lui Dumnezeu. Apoi dacă nici pe zilele sale nu-i domn, cum poate zice, că el are avere. Nu domnii averii sîntem, ci folositorii ei, și încă folositorii, cari trebuie se dăm samă lui Dumnezeu, ba încă și urmașilor nostri. Ce ai zice tu dacă tatăl tîu ar fi prădat averea rămasă de la părinții săi; așa-i că l-ai numi om, ce nu și-a cunoscut datorința față de fiii săi?

„Așa vor zice și de noi fiii nostri de vom prăda averea părintescă, și ne vor blăstăma.

„Apoi fiule, pe lângă averea pămîntescă noi sîntem datori a câștiga fiilor nostri creștere buna, care e averea cea mai scumpă a omului, pentru că îi arată drumul pe care să mîergă în viață, iar creșterea bună nu o putem lăsa fiilor numai prin pilda noastră cea bună, pe lângă creștere bună trebuie să le dăm nume bun, care e ca o carte de recomandare în lume, de acesta încă îi lipsim, dacă ne lipsește purtarea bună.

„Pentru aceea fiule nu zici drept când spunî, că nu ai furat, căci ce alt ceva ai făcut când ai prădat averea încredințată de Dumnezeu spre creșterea copiilor, și i-ai lipsit nu numai de avere, ci și de creștere, și de nume bun? Le-ai îngreunat traiul vieții, și le-ai răpit mijlocul lăsat de Dumnezeu de a-și agonisi fericirea cerească.“

Macaveiș ascultă la început cuvintele preotului cu ore care luare în rîs, apoi îi

cuprinse o muștrare a sufletului, — iar la urmă cădura asupra lui ca un fulger; el se rușină greu, durere că acesta nu era rușinea pocăitoare, ci era o rușine de indignare și mînie a omului ce nu vrea a-și cunoște răutatea, pentru aceea fără a-și ascunde mînia sărută mîna preotului și se duse.

VI.

De când se aședă „Avram“ în sat trecură 15 ani, el avea acum 4—5 copii de școlă, pe cari doria să-i învețe mai leștin în sat, și fiind că mai erau 2—3 familii străine, un deregător al sîu, care tot odată era și crișmar, se înțeleseră să cîră școlă lumescă, — de stat.

Cererea lor se implini, dar de o cam dată, de ore ce comuna nu se învoi a contribui cu nimic, nu se edifică școlă de stat, ci se închiria o casă; apoi de ore ce una din casele cele mai bune era a lui Macaveiș, se închiria aceia. El o dade bucuros, cătră omeni zicea: „am dat-o să nu se mînie stăpînirea, deși lipsă de bani nu am“, el s'a aședat în o casă mai sîracă și mai de margine.

Acum el ar fi fost în poziție de a se mai scutura de datorii, dar n'a făcut-o, de o parte pentru că trăia mai luxos, — că avea venit mai mare — de alta trebuia dat ceva și „Cătălinei.“ Apoi peste câțiva ani, când statului nu-i mai trebuia casa, o vînduși „Avram;“ „m'am dedat aci“ zicea el „nu mă pot duce, de aceea cea laltă casă am dat-o, trăească Avram în mijlocul satului, unde e atîta toiu, mic îmi place aci, unde e pace și liniște“ Omenii sciau că datoriile, l-au silit s'o vîndă din care el nu acoperi cu prețul casei numai cîja.

Înfîințându-se școlă de stat în „Tribuneni“ trebuiau cît de mulți copii adunați la ea, cel ce trebuia să-i adune era Macaveiș; care în acest respect își și făcea datoria. La începutul fie cărui an de școlă se luă prin sat și îndemna omenii să-și înscrie acolo copiii, unora le zicea, că nu vor plăti nimic, altora că vor primi cînste pentru copii, unuia îi promitea jurăția, altuia postul de vigili, altuia de măciucaș, și cît nu putea cu promisiuni mai făcea cu amenințări, ba îi învîta să-și închidă școlă bisericescă zicînd: „De ce să ținem noi școlă cu cheitnieli multe și daseal cu plată grea — când toate acestea ni le dă statul în cînste.“ — Ur-marea fu, că în sat se făcură două partide, una ce voia închiderea școlii bisericesci, alta susținerea ei.

Preotul ca apărătorul școlii sale în o dminecă le ținu o vorbire despre școlă, între altele zise: „Scumpii miei fii! De multe ori a-ți audît pe unii lăudînd, pe alții hulind și școlile bisericesti declarîndu-le de vrednice de a fi închise și înlocuite cu școle de stat. Pentru ca se ve sciți îndrepta ve voiî arêta azi scopul școlii, apoi voiî face o asemănare între ambele școli, ca să vedeți cari urmăresc mai bine adevăratul scop lăsat școlii de Dumnezeu.“

(Va urma.)

Considerațiuni.

(Continuare.)

Oamenii, popoarele cari trăesc în armonie, chiar prin aceea, că înpinși de impulsul natural, remân în relațiile lor între

legile, și pe căile arătate de Dumnezeu de bună voie și nu necesități, cum sunt necesitate celea lalte ființe din cauza armonii. — urmează că ei decid asupra armonii dintre ei, și că vor fi remunerați odată ori pedepsiți, după cum au lucrat pentru sau în potriva armonii indivizilor în societate, sau popoarelor între ele. Răsplată trebuie să fie, căci ceea ce-i hotărit odată de Dumnezeu — ordinea — trebuie să se ajungă sau pozitiv, sau negativ. Atărînd armonia aceasta de libera voința a omului, vedem că până ce în natură ordinea e neconturbată, în societățile omenesti, familii, popoare, și între diferite popoare nu prea es arată. Vedem răscoale, detronizări, decapitari, jaf, lipsă, foame, pe de-o parte, — iar pe de altă parte vedem tirani mici și tirani mari, vedem popoare ce se suprimă împrumutat, vedem un popor mai puternic punînd piciorul pe grumazul unui mai puțin puternic.

Și sunt popoare și popoare.

Uncle de firea lor mai așezate, cărora nu le prea place amestecarea în trebile altora; mai blînde și mai răbdătoare, cari pare că nu observă dintr'odată răul ce li să face, ori, poate cumpănese mai îndelungat respunsul ce-l vor da odată; mai neprice-pătoare la umilirile de tot felul, și cari, — în urmăre — nici nu prea înțeleg falsitatea cu care se apropie alții de ele, și așa mai ușor sunt înșelate. Mai scurt: sunt popoare conștie de puterea lor de viață, cari au lucru de ajuns cu ele înșile, ori cu munca ce le-au impus'o alții, și de care încă nu și-au dat bine sama cum a ajuns pe capul lor, și cu ce drept. Acestea nu se pricep la apucături, la formalități, la lingușiri convenționale, politice, căci ele n'au timp pentru formalități, ele au trăit o viață cu mult mai adîncă, după cum un mare învățat nu se pricepe la codul bunelor manieri, căci acestea interesează pe omul superficial și care dă mai mult pe ceea ce se vede, de cât pe ceea ce nu se vede, — pe când el — savantul, a trăit și trăește în sufletul lui, și se lipește de simburile și nu de coaje.

Semnele cam unui ast fel de popor le arată poporul român, care poate chiar din acestea cauze a fost vecinic încălecat de alții, mai slabi unii ca el dar care totuși stă și în zina de astăzi, până când lăcustele ce au venit asupra lui s'au prăpădit sau l'au părăsit, nu după placul lor. Adevărata putere de viață rămîne, energia adevărată — nu cea aparentă — nu pierde, dar e de cele mai multe ori acoperită, ascunsă de ochii lumii, și acești ochi vîd mai cu samă pe cei ce mai mulțesc puterea, pe eroii de cîre ori pe pașai, cari în traiul lor de-o clipă — aduși de vînturi vestejitoare de sănătăți, să par stăpîni pe adevărată putere.

Las să se înșele și ei cel puțin pe un moment, că trăiesc, că sunt și ei ceva, — căci în momentul următor vor dispărea, să nu mai apară pe scena vieții, care scenă însă nici când nu va fi goală de cei de categoria dior, căci se nasc cu nemiluita.

Las' să fie așa, căci cel ce are în sine putere de viață tot va rămîne. Las', las, dar cum să lași când te doare? cum să lași când vezi că-ți sug sîngele? cum să lași când vezi că-i nedreptate?

Și de unde vin indivizi acestia, muștele acestea de o zi, dar cari au ac veninos,

cu care întâpă la sigur, căci mai numai de aceea au venit să înțepe. — dar a căror ace-venin rămân în trupul națiunii pe care o au cercetat, și naște dureri adânci, produce umflături, răni, cari să vindecă încet de tot, după speția veninului vărsat.

Din ce neamuri pornesc dar, de regulă ast fel de indivizi, sau ast fel de cete, căci de multe ori vin în cete, ca tot atâtea roinri de muște columbace.

Obârșia lor sunt popoarele cari au însușiri cu totul contrare cu celea schitate mai sus. Sunt neamuri cari adevărată putere de viață în ele înșile nu au, ci numai aparentă, de aceea nici nu să îndeletnicesc atâtea cu propria lor ființă, ci mai mult cu alții, cu trebile altora. Nu-s dedate la o viață internă și adâncă, fiind că n-au basă, ci convenționalismul e viața lor. Toate apucăturile, toate căile și cărările prin cari pot ajunge la ce nu-i a lor, toate lingușirile, clevertirea minciuna, înșelătoria, cu un cuvânt tot ceea ce să ține de extern posed pe deplin, „cu șoptele cu momelile își întra în pele.“

Se zice că jidovii sunt un popor de-o fenomenală forță vitală, căci trăiesc împraștiați în toată lumea și tot israeliți rămân, peste tot locul bunurile pământesti, — banul mai ales — e în mâna lor, și că sunt spornici.

Ei bine, eu zic că neamul acesta nu are o intimă, adevărată forță vitală ci e neamul părăsit catesochen de pe întreg rotogolul pământului. Parasitul însă n'are putere de viață în sine, ci trăiește din sângele altuia, și dacă moare acesta din urmă — poate în urma sângelui scurs, poate din alte cauze — pierie și parasitul. Unde e aici proprie putere de viață? De oare ce însă poporul israelit e un părăsit cu atâtea capete aproape câți indivizi numără, și fiind că acestea guri lacome, — atâtea câte capete, câți indivizi — sug sânge, viață, din toate popoarele lumii, — de le iei afară pe celea săibatică — de sine urmează că poporul asta trăiește și va trăi, câtă vreme va trăi isvorul lor de viață dătător — *omenimea*. Și de oare ce oameni vor fi până la capătul lumii, — și „lepra omenimii“ cum îi zice Eminescu va trăi până atunci.

Cum că e parasit poporul acesta, o știm cu toții, pe cum și *felul* cum e parasit. Știm cu toți de unde trăiește, de unde să îngrășe jidanul ce vine cu zdrențele în spate, și vinde cercei și panglici. Și sunt mulți cari știu, cum comercianți mici ajung mari, și alții știu să spue, cum acești din urmă, ori și cei de al doilea ajung milionari. Să știu toate acestea.

Der altu-i năcazul. Ochii lumii sunt vrăgiți de ceea ce văd, de ceea ce apare, să manifestează, joacă rol, și de la nește ochi ori simțuri externe alterate nenatural, nu pot veni impresii sănătoase, adevărate în sufletele noastre, și prin urmare nu judecăm adevărat, nu vedem esența lucrului. Și apoi poporul izraelit ochilor împune, și nu numai ochilor, ci tuturor simțurilor externe prin puterea banului, prin puterea presei, prin pompa înbrăcămintelor, prin înălțimea palatelor și titulaturilor, — ori și numai prin gălăgia lui.

(Va urma).

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. **M. Eminescu**. Studiū critic —.90
3. **Câte-va momente** din începuturile bisericei rom. de C. Auner —.20
4. **Nume de familie** la românii din Ungaria, de A. Viciū. —.12
5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan —.16
6. **Albertina**. Povestire de Dr. V. Bojor. —.30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. 3-40
8. **Cele doue fețe ale lumii** de Nicu —.30

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„**Floricele de câmp.**“ Schițe ușoare de A. C. Domșa. Prețul 1 coroană + 10 fil. porto postal.

Nr. 19. Anul III. din „**Sămănătorul.**“ Revistă Literară Săptămânală cu următorul cuprins: N. Iorga. — Gheorge Barițiu. G. Valsan. — Gânduri (poezie). V. Pop. — De dragul celor mici (fragment.) Eugen Ciuchi. — Nebuna (baladă). N. Iorga. și I. Scurtu. — Cronică. Numărul 20 bani.

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 8 Nrți, îi primesc cu 5-70 cor. în loc de 8-28 cor.

Cărți ce să pot căpeta în Librăria Seminarială

- Visuri trecute. Ciura 1.—
 „Căntece“ Sabo 1.—
 Studii și Biografii. Dr. I. Rațiu 2.—
 Geniū pustiu, Eminescu 2.—
 Povești, I. Creangă 1-50
 Vorbe înțelepte A. Popoviciū. 1-50
 Vatra Părășită Slavici 2.—
 Din Bătrâni 2-50
 Drumuri și orașe Iorga 2-50
 Poesii de Alexandri. 3.—
 Teatru I. II. Alexandria 1-50 3.—
 Vers și proză Alexandrescu 1-25
 Novele A. Brătescu-Voinescu 1-50
 Liter. pop. Eminescu. 1-50
 Ciocoi N. Filimon 1-50
 Legende și basme Ispirescu. 1-50

Biblioteca Minervei 22 nr. fie care număr 15 fil.

Posta Redacțiunii.

I. Turd. în O. m. Ce rost a avut scrisoarea Dta? nu pricep, când prin „postă“ nu ți-s'a spus nimic. Uită-te bine, în nrl trecut nu de Dta e vorba.

G. H. Me bucur, că ești pe un gând cu mine. La revedere cât de des!

A. V. Pentru motivul, că s'a pus ca loc de întâlnire Pesta, putem foarte ușor călători împreună până acolo. Veți fi avisat de ziua plecării.

Dr. T. V. F. Am primit anticipația de 40 cor. pentru doue persoane. Vivant sequentes!

B. O. C. S'a publicat deja chiar în foaia noastră.

Editor și redactor răspunător:

Aurel C. Domșa.

marca fabricel

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își póte însa-și pregăti
 cu o ușurință de neînchipuit

— talia sa după orî ce modă —

cu ajutoriul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer**. A fost censurat de academie.
 și posedă nenumărate scrisori de recunoscintă.

Își are patenta și e scutit prin lege în toate statele culte.

*** Prețul unui aparat e 3 oor. franco rambursat. ***

— Se caută agenți —

— Prospecte să trimit la cerere gratis —

Cu tóta stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

Un vis mântuitor.

O adevărată istorisire din viață. Povestire de IOAN SCHULZ de N. Komlós.

— Reproducerea oprită. —

„Și nu crezi, că un vis poate se mântuiește și viața omului?”

Acăsta m'a întrebat prietinel meu Ioan când l'am revădit în anul trecut pe la Crăciun, și când privindu-l neîncredător a continuat ast fel:

„Bagă de samă dară! Toemai acum e anul am fost la Iosif pe care și tu îl cunoști și care, acum, e cantor, și care m'a povestit cum l'a mântuit pe el un vis. Întreaga lui familie l'a fost morboasă și însuși suferea de *influență* și *dureri prin piept* și scupa și sânge, sócră-sa avea *sgârșituri de stomac*, și *junghiuri*, copii erau în *grumăzare* și în *zapor*; el însuși era așa de morbos în cât s'a și mărturisit ne mai sperând, că se va scula vre odată. Dimineața după mărturisire s'a sculat zicând către femeie:

„Marie, eu am visat, că am cumpărat un Călindar și m'am vindecat!”

Femeia lui Iosif, o femeie ce credea în visuri l'a și cumpărat îndată un Călindar. Abia a răstăit prin el și a și fost bătătoare la ochi povestirea „mântuitorului de viață” prin care se spune, că ori ce morb se vindecă prin renumitul Elsa-Fluid de Feller.

Maria deja și înainte de asta comandase tot felul de fluide și picuri, cari înse nu iau folosit nimica, acum înse veni la idea, că numai Elsa-Fluidul de Feller o poate mântui, și care numai atunci e adevărat dacă se comandă direct de la FELLER V. JENŐ farmacist în STUBICA Centrale 82, cott. Zăgráb.

Maria a comandat numai decât telegrafice 12 sticle din Elsa-Fluid de Feller cu suma de 5 corone (de altcum mai puțin nici nu se poate comanda). A doua zi a și sosit Elsa-Fluidul și încă liber de porto.

Morbosul înse nu a voit se iee medicina, ci a zis către părintele și Maria, cari îl rugau mereu ca să iee din Elsa-Fluidul de Feller câțiva picuri: „Mie și așa nu-mi folosescce nimic, lăsați-mă se mor în pace!” Dar când femeia plângea rugându-se să-i fie milă de copil, el s'a lăsat învins.

La zi lua 20 picuri pe e bucată de zahăr și-i freacă trupul întreg de mai multe ori peste zi cu Elsa-Fluid, după care s'a simțit îndată mai bine. Numai de cât a comandat încă 48 sticle de Elsa-Fluid cu 16 cor. și de 4 cor. a adus 6 tegule *pilule de Elsa* (despre cari încă a cetit, că sînt foarte bune pentru durere de stomac), și după 3 săptămâni atât el cât și copii lui și sócră-sa, cari cu toții s'au folosit de Elsa-Fluidul Feller s'au însănătoșat pe deplin.

„Vezi” imi zise prietinel Ioan, ast fel a mântuit un vis o întregă familie. Când s'a lătit în sat yestea, că ce putere miraculoasă are Elsa-Fluidul de Feller toți morboșii și-au comandat acest leac de casă și toți s'au convins, că Elsa-Fluidul de Feller vindecă pe deplin și iute *reuma*, *umflăturile*, *morburi de splină*, *junghiuri*, *ferbințală*, *sgârșituri*, *bateri de inimă*, *respirație grea*, *durere de dinți*, *mirosul greu din gură*, *slăbirea de ochi*, *nervositatea*, *morburi de grumazi*, *serofule*, *răsi*, *inghetare*, *orbanț etc. etc.* Acest fluid folosescce la copiii ce au *gălbănare*, *ferbințeli*, *răgușeli*, *tusă*, *panglică*. Dacă copiii au ceva erumperi pe trup, *umflături* pe obraz ori *pecingine* grósa trebuie

„Mie și așa nu-mi folosescce nimic, lăsați-mă se mor în pace!”

unși cu Elsa-Fluidul de Feller și se vor vindeca numai de cât. Încă și ómeni de accia, cari n'au fost indestulți cu nici un fluid din lume, azi folosescce și laudă fluidul Elsa alui Feller.

Mie m'a făcut tare mare bucurie prietinel meu prin povestirea sa, pentru că și eu de ani de zile sufer, asud noptea, nu am apetit, răgăiu a aeru, am ameteli și is nervos întru atâta în cât nici nu pot dormi. Și eu am comandat 24 sticle de Elsa-Fluid cu 8 cor. 60 fil, și 6 tegule de

Pilule-Elsa laxative cu 1 cor. și de care poți zice cu conștiința liniștită, că Elsa-Fluidul de Feller e medicina cea mai bună. Cine e morbos încerce și comande asta medicină de la: FELLER V. Jenő, farmacist în STUBICA, Centrale 82, cott. Zăgráb.

Fie care lui va mulțami pentru sfat.

25 (1-2)

Adevăratul Elsa-Fluid alui Feller.

(Fluidul de esenție de plante cu miros plăcut alui Feller), provădit cu marca „Elsa,” pe ori ce sticlă și pe ori ce instrucție trebuie să fie marca alăturată cu numele „Elsa” și subscrierea „Feller.” În timpul din urmă după ce Elsa-Fluidul se bucură de o trecere foarte mare s'au pus în circulație din partea unor speculanți fără conștiință diferite imitațiuni sub numirea de Gold-Else-Fluid, Luisa-Fluid Salvator-fluid, Horgony-fluid etc. Să ne ferim de ast fel de imitațiuni pentru că numai cel provădit cu marca „Feller” este Elsa-fluid veritabil. Comisiunea sanitară a examinat-o și aprobat-o. La espozitiile din Berlin Roma, Londra, Paris și Nizza Fluidul-Elsa alui Feller a fost premiat cu medalie de aur, mai pe urmă a fost decorat cu medalia de argint a ordului crucea roșie din Spania.

Se spedză cu rambursă ori trimițind banii înainte:

Dimprenă	12 sticle sau 6 st. duble	5.— cor.
cu instrucția,	24 " " 12 " "	8.60 "
spesele de	36 " " 18 " "	12.40 "
postă și ladă	48 " " 24 " "	16. — "
	60 " " 30 " "	20. — "

La Elsa-Fluidul se recomandă, ca cel mai bun mijloc laxativ *pilulele Rebarbara Elsa de Feller*. Cu totul nesticăciose. Efect sigur și iute. Nu produce dureri, face poftă de mâncare, ajută mistuirea, curătesce stomacul. O legătură (6 tegule) cu instrucțiunea 4 cor. franco. Nenumărate epistole de recunoștință.

Gratis primesc tot la 12 sticle o sticlă de Elsa Fluid.

Adevăratul prav de insecte alui Feller cu marca „Elsa.” Acest prav omără insecte stricăcioase de prin case, grădine grajduri, vii cum is d. e. muscele, purcii, molizile, păduchii, ștelnițele, furnicele etc.

Prin folosirea acestui prav să cruță foarte mult și fiind efectul lui admirabil să recomandă cu totă căldura, 1 tegulă 1 cor. dacă se comandă de odată cu Elsa-Fluid, la din contră singur costă 5 cor. franco.

Cine vrea se comande Elsa-Fluidul de Feller și adevăratele Elsa Pilule de Feller se o facă acesta în epistolă și se o adreseze corect la singurul fabricat:

St. D. FELLER V. JENŐ, farmacist în Stubica

Centrale 82, cott. Zăgráb.

Că sunt foarte indestulit cu Elsa-Fluid Dtale o dovedescce desele mele comande. Elsa-Fluidul îl voiți avea tot de-a-una la casa mea.

MAUERER F,
medic Fieberbrunn (Tirol.)

Femeia mea suferea de sele, de o imflătură la stomac așa că trebuia să se prindă de ceva dacă voia să umble. Și iată că după ce s'a frecat de 3 ori cu Elsa-Fluidul D-Tale i-s'a făcut mai bine. Durerea de cap ia încetat. Copilul încă mi-s'a vindecat de a horecă. KOSAK GEORGE (Miskolecz).

Visuri trecute

de Alesandru Ciura, profesor.

CÂNTECE

Poesii lirice

de Emil Sabo profesor.

Prețul 1 corónă.

Schițe și Nuvele.

Prețul 1 corónă.